

בעזה"ש"י"ת

גלי מסכתא תלמוד ירושלמי

מסכת ברכות

עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]

מיועד לאלו שלמדו הסוגיא

לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

פ"ג מי שמתו

הלכה א' (כא. - כד.)

אונן ושהמיטה צורך בהן פטורין מק"ש [ימי חיך - ולא כשעוסק במתים] תפילין ותפלה,
ואין להחמיר [כבוד המת; עסוק בקבורה (ואף ביו"ט מחשיכין על התחום) - נ"מ ביש אחר
להתעסק]
שאר מלווים חייבין בק"ש ופטורין מתפלה [מדרבנן; פ"מ - בעי כוונה יתירה; חרדים - א"א לשהות
מעומד]

אין תפילין לאבל - ביום ראשון, לר"א באו פנים חדשות, לר' יהושע יום ב' (בבבלי איפוך)
ולהל' מניח ביום ב' אפי' יש פנים חדשות

כפיית המטה וישבו אתו לארץ; גרמת להקב"ה לכופף איקונין; צריך לכפות יצה"ר (חרדים), כפה הסרסור
שגורם לידה (בי'); כשיתעורר/שיהא ניצור ויזכור שהוא אבל,
רב יוסי - די להוציא נקליטי המטה
לר"א משיצא מהחצר, לר' יהושע משיסתם הגולל
ולא בשבת, ולא דרגש (סירוג הרצועות בחורי עצי המטה) לת"ק (לר"ש בן אלעזר שומט הרצועות)
בפני מתו (עד שנמסר למתעסקים): לא יאכל (בדיעבד הופך פניו), לא מיסב, לא בשר ויין,
אין מזמנין, אינו מברך או עונה אמן - חוץ משבת
(לרשב"ג כל שכן שאר מצות, בבלי לת"ק לא תשמיש המטה)

ר' זעירא - ביום ראשון לא תקבלו עלי אבילות (חרדים - יתענו, פ"מ - תלמידיו לא יאכלו סעודת הבראה)

י' כוסות בבית האבל (ג' אחר המזון), וכשמת ר"ג הוסיפו ג', וב"ד החזירו למקומו

כהן מטמא למת (בי' - טומאה דרבנן): לר' אחא תלמיד לרב (ונוהג אנינות) (ור' יוסי חולק),
לכבוד תלמוד תורה - ספק, לגבילה נשיאת כפים [עשה דוחה ל"ת] (ורב אחא חולק [חרדים -
ל"ת ועשה (קדושים יהיו), בי' - לאו בעידנא]), לראות מלך

כהן יוצא לחו"ל לקידוש החודש, ללמוד מרבו, לדון, לישא אשה שהבטיחו לו,
ומח' אם לר' יוחנן התיירו לכבוד אביו ואמו

כהן מטמא לכבוד הנשיא [כמת מצוה] (ור' מנא חולק [בחייהם אין מטמאים כ"ש במיתתם])
ולכבוד רבים ללכת עמהם [גדול כבוד הרבים] (לחרדים רק בספק דאורייתא)

אין שואלין הלכה בקרבת מטת מת [לועג לרש]

נושא המת אסורין בנעילת הסנדל [שמא יפסוק סנדלו]

הלכה ב' (כד. - כה.)

אין מוציאים המת סמוך לזמן ק"ש

הפנימיים העומדים בשורה כשהאבל עובר, והעוברים לפניו מחמת האבל (פ"מ - לכבודו, בי' - לנחמו,
חרדים ורידב"ז - קרוביו) והרואים פניו (פ"מ - דאבל, בי' - דמטה) בהספד - פטורים מק"ש

העוסקים ביום שני בהספד מפסיקין לק"ש, ולרבותינו אף לתפלה (ות"ק חולק)

הנכנס באמצע שמ"ע לא יתפלל אא"כ יגמור כדי לענות אמן להקל הקדוש ושומע תפלה

הלכה ג' (כה. - כו.)

נשים פטורין מק"ש ותפילין [ולמדתם אותם את בניכם]

וכן עבדים [ה' אלקינו ה' אחד - ויש לו אדון אחר],

וקטנים (לחרדים שלא הגיעו לחינוך) [תורת ה' בפיך - משא"כ קטן אינו תדיר בתפילין] [אינו שומר
גופן]; בי' - אין ק"ש תדיר בפיו שאינו מצוי תמיד כשמגיע זמן ק"ש, פ"מ - אינו תדיר אצל אביו
לחנכו בק"ש]

וחייבים בתפלה [רחמים], מזוזה [וכתבתם וכו' (פ"מ - ביתך זו אשתו, חרדים - בעו חי)],

וברכת המזון [ואכלת ושבעת וברכת]

לת"ק מצות ציצית אין הזמן גרמא [כסות יום ולילה חייב תמיד], ור"ש חולק [כסות לילה פטור]

אף אם יצא יכול להוציא אחרים ידי חובתן
חוץ: מברכת המזון [ואכלת וברכת - מי שאכל] (ר"ן ר"ה - אא"כ השני בור),
לחרדים ובי' ומק"ש ותפלה [כ"א צריך לשנן/לבקש], מקטן

מברכין על לולב ותלמוד תורה כל יום [יש הפסק לילה/שינה] משא"כ סוכה

לחרדים העונה אמן אחרי ברכת קטן כקורא מלה במלה (ובבלי חולק)

תבא מאירה לגדול שצריך לקרוא המילים אחרי הקטן

הלכה ד' (כו. - כז.)

בעל קרי שאין לו מים: לר"מ ק"ש - חרדים לרש"י בהרהור, לר' יונה בפה ולא ישמיע לאזניו,

ומברך ברהמ"ז (לרש"י בהרהור, לר' יונה בפה) (ושאר ברכות בהרהור)

לר"י וחכמים מברך אפי' ברכת ק"ש בפה (חרדים - בלחש, וק"ש בקול)

ט' קבין על בעל קרי חולה, ג' לוגין שאובין על טהור - אינו מוציא אחרים,

לפ"מ לר"י מ"מ בעי מ' סאה

לריב"ל טבילת עזרא רק לתשמיש, לרב הונא אף לאנסו (וראיה מר' יוסי בן חלפתא שטבל ביו"כ)

לחזקיה ור' זעירא ור' אלעזר בר"ש מותר להרהר בדב"ת בבית הכסא, ור' יסא חולק

טבילת עזרא [ר' יעקב בר אבין - שלא יהו כתרנגולין; ר' חייא בר ווא - שיהא שונה כל צורכו]

אפי' לשמוע תורה [כסני - אל תגשו אל אשה], בי' וחרדים - אף לנשים אחר תשמיש

לת"ק אסור אף בהלכות

לרבי רק הגדות מותר, לר' יוסי לא יציע המשנה (לא יעמיק), וי"א לא יזכיר אזכרות

לר' יהודה בן בתירה אין דב"ת מקבלין טומאה, וכך נוהגין בבבל

מקילין במים שאובין, והמחמיר במים חיים מאריך ימים בטובה

הלכה ה' (כז. - כח.)

נוצר שהוא בעל קרי - לר"מ בציבור יקצר כל ברכה וביחיד יפסיק, לר"י קורא אא"כ יש לו מים

חולה בעל קרי - לר' אמי - מתשמיש יטבול, ור' חגי חולק, וצריך ט' קבין (וכן בריא לאנסו)

מעייין רחוק או קר - יקרא ק"ש, ויטבול לפני תפלה

בדיעבד יכול להתכסות במים עכורים ויקרא ק"ש

ירחיק ד"א ממקום שכלה הריח: ממי רגלים (בלי רביעית מים), צואת קטן שאוכל כזית דגן [מחשבותיו

רעות], צואת כלב בתוך עורות, נבילה שנסרחה, מי משרה, גללי חמור רכים ובבא מן הדרך,

צואת חזיר נמיה ותרנגול אדום, גרף של ריע/מים

צואה לפניו - כמלא עיניו ביום

למי רגלים בעי רביעית בתוך רביעית (פ"מ - אם כבר השתין, אבל די בכל שהוא קודם שהשתין;

חרדים - רביעית לכל השתנה; רידב"ז - רביעית אחת להשתנה הרבה)

לחרדים רשב"ג חולק

רשב"ג - מטה מפסקת, רשב"א - יכסנו או יניחנו תחת המטה (לחרדים - בלא"ה כל הבית כד"א)

לר' יוחנן מבטל צואה ברוק, ור' זעירא חולק

לא יתן תיבה של ספרים למרגלות המטה ולא תגע בחבלי המטה

תשמיש מותר כשס"ת כרוך במפה או ע"ג חלון גבוה י"ט לר' אבהו, אחורי מחיצה לריב"ל

מותר לשבת ע"ג ספסל כשס"ת ע"ג דבר הגבוה טפח לר' חונא, כל שהוא לר' זעירא

לא יתלה תפילין במרגלות המטה ולא רצועות מלמעלן

מעטש מלמטה בתפלתו סימן רע לו

לרבי לא ירוק בתפלה אלא בבגד, לר' יוחנן מותר לאחריו או לשמאלו

ר' יונה רקק בבית הכנסת ושייף ברגלו, לריב"ל אסור
יפסיק תפלתו כדי הילוך ד' אמות לפני ואחרי רקיקה והטלת מים
צואה לרב מח' אם עד שתיבש כעצם או גם אח"כ
לחרדים לחזקיה עד שתפרך, לשמואל ור' יוחנן שיקרמו פניה
מי רגלים - לרב עד שלא מטפחין, לגניבא שאין רישומן ניכר

הלכה ו' (כת. - כט.).

זב ונדה צריכים טבילת עזרא
ור"י פוטר אפי' אם שְׁמָשָׁה / קודם קרי [במקום טומאה חמורה אין שם טומאה קלה]